

**Totivs Ivris Canonici Compendivm, Siue, Brevis Svmma In
Qvinque Libros Decretalivm Sacri Concilii Tridentini
Decretis Accommodata**

In Qva Ivris Canonici Primæ Institutviones, seu Elementa ita traduntur, vt plurima breuiter ac decisiuè explicentur, & Canonum, Glossarum, ac Doctorum receptorum auctoritate communiuntur ...

Axel, Johannes Honorius van

Coloniae Agrippinae, 1656

De restitutione spoliatorum. Titulus XIII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61552](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61552)

De restitutione spoliatorum.

Titulus XIII.

S V M M A R I A.

- 1 Spoliatus duo debet probare, possessionem & deiectionem.
- 2 Possessio quomodo debeat probari.
- 3 Licitum est spoliatori apponere ad tollendam probationem possessionis.
- 4 Possessio instrumentalis nullius est momenti alio reperto in possessione.
- 5 Possessio instrumentalis posterior est in consideratione, quando est cum decreto iudicis & prior realis patitur defectus.
- 6 Monachus spoliatus prioratus vel beneficio manali ab extraneo, potest agere remedio recuperanda, secus si spoliatur suo abbate.
- 7 Deiectio quomodo probetur.
- 8 Spoliatus pro possessore habetur contra spoliantem quoad res, damna, fructus, sed non quantum ad usucapionem & interdicta.
- 9 Spoliatus à iudice non potest petere restitutionem.
- 10 Spoliatus de titulo docere non debet.
- 11 Fallit primo, in causis beneficialibus.
- 12 Secundo, in iurisdictionalibus contra ordinarium.
- 13 Tertio, in his qua non possunt haberi nisi ex concessione principis.
- 14 Quarto, quando est verisimilis presumptio contra agentem possessorio recuperanda, aut ius Commune ei resistit.
- 15 Quinto, in causa matrimoniali.
- 16 Sexto, in his qua communiter haberi non possunt nisi certa specifica causa procedente.
- 17 Spoliatus ante omnia est restituendus, reiectis exceptionis dominij, abiurationis, non Canonica institutionis.
- 18 Spoliator super eadem re non potest audiri in

petitorio vel possessorio nisi spolio purgato, & quomodo fiat ista spoliij purgatio.

- 19 In spolio violento, valor rerum amissarum taxatione iudicis procedente probatur iuramento spolio.
- 20 In eodem veniunt fructus percepti, & consumpti & qui percipi potuissent à die deiectionis, & à die intrusionis in beneficio.
- 21 In spolio non violento veniunt fructus percepti à die mota litis, & antea percepti extantes.
- 22 Spoliato obstant nonnullæ exceptiones qua eius restitutionem impediunt.
Primo, exceptio qua concludit inhabilitatem persona spoliati.
- 23 Secundo, qua concludit manifestum defectum proprietatis & possessionis.
- 24 Tertio, exceptio inopia, qua non excusat à restitutione immobilium occupatorum, sed differt restitutionem fructuum.
- 25 Quarto, tertius veniens ad causam pro suo interesse potest agere petitorio.
- 26 In Beneficialibus violenti tantum, & non omnes intrusi, qui temeritate propria occupare quacunque beneficia ecclesiastica non verentur, eo ipso, ius si quod in taliter occupati, vel ad ea competebar amittunt.
- 27 Recuperanda possessorium datur spoliato, eiusque successori, contra eum qui deiecit, ratum habuit & contra vniuersalem eius successorem, de eo quod ad eum peruenit.
- 28 Contra successorem singularem in re non datur, nisi eum qui scienter rem illam recepit à deiectore.

DICTVM est superiori titulo de acquisitione possessionis, & quo ordine causa possessionis & proprietatis sint tractanda, nunc quia sæpius in disputationem reuocatur an spoliatus indistincte sit restituendus, submittitur hæc rubrica de restit. spoliati. Spoliatus † duo probare debet, possessionem,

nem, non autem nudam facti detentionem, c. ex parte Myns. & ibi gloss. in verb. commodo hoc tit. & ibi Can. & deiectionem, c. consultationibus in fine de offic. deleg. c. causam qua qui fil. sint legit. c. olim causam hoc tit. Franc. in c. decimas num. 2. eod. in 6. Greg. xv. decis. 500. vel quod per occupationem, possessor sua iura libere possidere non potest, sicut prius, c. fin. hoc tit.

Possessio debet probari per indubitatas probationes, d. l. i. C. quor. honor. & ibi gloss. in verb. filium esse & ibi DD. Bart. in extrauag. ad reprimendum in verb. summaria n. 12. quom. in crimine las. maiest. proced. Dec. in c. causam que n. 23. & 24. & seqq. de iud. Rot. decis. 389. n. 1. 2. & 3. part. 1. diuers. & decis. 165. num. 1. & decis. 337. part. 2. diuers. affict. decis. 364. de tempore spoliationis, l. 1. §. interdicitum autem ff. de vi & vi arm. gloss. in c. cum ad sedem in verb. diutius possedisset & Can. h. t. In remedio c. re integranda 3. quaest. 1. & quando officio iudicis petitur restitutio possessionis, sufficit probare spoliium teipia, videlicet antiquiorem possessionem, & possessionem esse penes conuentum, Bald. in l. 3. sub num. 15. vers. sic & nota quod ille C. si à non compet. iud. & c. affict. decis. 327. Rot. diuers. decis. 73. n. 2. part. 1. Lap. alleg. 61. Greg. xv. decis. 549. Myns. obs. 85. cent. 3. etiam in beneficialibus, Soc. sen. in l. rem que nobis n. 17. ff. de acq. possess. Achil. decis. 6. hoc tit. quia præsumitur continuata vsque ad tempus spoliationis, Pan. in c. cum ad sedem n. 17. hoc tit. & ibi Can. l. siue possidetis C. de prob. Rot. decis. 4. de prob. in nouis. Vnde non sufficit probare possessionem authoris, nisi propria concludatur; Butr. in d. c. cum dilectus num. 16. de ord. cognit. Aut constitutum; nisi data validitate contraetus, l. 1. §. si vir uxori & ibi las. num. 15. 16. & seqq. & DD. ff. de acq. possess. Rot. diuers. decis. 224. part. 2. & probata possessione constituentis, l. quamuis §. 1. & ibi Angel. ff. de acq.

Summa in Decretales.

poss. §. l. 2. & ibi gloss. in verb. tradita & Angel. & Bald. num. 5. C. eod. Bald. in l. 1. C. quand. liceat ab empe. reced. & ibi Salyc. de tempore constituti, Bald. in l. siue autem §. 1. ff. de pub. in rem act. Rot. diu. decis. 766. part. 1. De titulo habili, aut iusta constituti non debet doceri, Rot. decis. 549. n. 9. part. 1. diuers. attestans de commun. Bart. in l. quod meo n. 1. & ibi DD. ff. de acq. poss. quia possessio acquiritur sine causa; l. 1. §. vir l. qui bona l. qui alienum ff. de acquir. possess. inter ipsos vero contrahentes constitutum probat possessionem, absque alia probatione, Angel. Perus. in l. quedam mulier sub num. 2. ff. de rei vend. Greg. xv. decis. 362. n. 2. Item non sufficit probare compensationes factas, vel confessiones de recepto vt probata censetur quasi possessio exigendi; quia compensatio non est vera solutio, l. si constat C. de compens. l. Iulianus la. 1. ff. de cond. & demonstr. & confessio de recepto non probat veram solutionem, l. si ex cautione & ibi Bart. in antiqu. lect. & DD. communiter C. de non numer. pecun. Probatur autem † per instrumentum cap. 2. tæ possessionis, quando instrumentum fit in fundo, vel in conspectu fundi, l. 2. C. d. acq. possess. Bart. in l. pradia n. 1. ff. eod. Greg. xv. decis. 46. n. 2. & possessio prius erat vacua; Bart. in l. qui vniuersus §. quod per Colomum ff. de acquir. poss. Greg. xv. decis. 549. n. 2. aut erat plena, & possessio capta fuit auctoritate iudicis, qui priuat possessione ciuili & naturali, etiã absque alia expulsiōe; Angel. in l. clam. possidere §. qui ad nundinas n. 2. in fine Rom. n. 3. Imol. n. 1. & DD. communiter ff. de acquir. possess. Greg. xv. decis. 582. & ibi annot. factæ fidelitatis; traditionis rei; Pan. in c. cum nobis n. 5. vers. item per instrumenta de prescript. Cassad. decis. 20 de prob. Rot. decis. 641. part. 1. diuers. Casar. decis. 4. hoc tit. interdum admittitur præsumptiua possessionis, probatio secundum materiam subiectam, Pus. decis. 75. lib. 3. Rot. decis. 394.

Pp

part. 1.

Part. 1. diuers. 1. as. in l. admonendi n. 131. & pluribus
 seqq. ff. de iur. iur. Cr. au. conf. 158. n. 6. & seqq. plu-
 res cumulans, Sufficit possessori beneficij, pro-
 bare annuam pensionem solutam fuisse suis
 prædecessoribus, licet ipse nunquam fuerit
 in possessione percipiendi eandem, quando
 alius non possidet, Rot. d. decis. 1. hoc tit. in nou.
 & d. decis. 73 num. 2. part. 1. diuers. l. bonorum 1.
 §. in bonis ff. de verb. sign. f. l. item veniunt §. fin.
 cum ll. seqq. ff. de petit. hered. Pau. in c. cum super
 n. 15. de caus. poss. & prop. Pan. in c. cum olim n.
 5. hoc tit. quia ecclesia possidet, & eius nomi-
 ne possessor agit, Fel. in t. constitutus n. 19. de re-
 script. & ibi Can. c. conquerente, hoc tit. etiam in-
 terdicto retinendæ Tiraquel. in tr. le mort sai-
 si le vis. part. 1. declarat. 5. Caro. de benef. part. 5.
 cap. 5. n. 37. 38. & seqq. Sard. conf. 183 n. 37. Greg.
 xv. decis. 236. & ibi annot. Pan. in c. cum super n.
 18. & 20. de caus. poss. & prop. & recuperan-
 dæ; Rot. decis. 1. n. 4. hoc tit. in nou. Innoc. in c. in
 litteris nu. 14. hoc tit. dictaque possessio cen-
 tur civilis non ciuillissima, nam mortuo præ-
 lato, vacat possessio prælaturæ, & non pos-
 sessio bonorum ecclesiæ, Rot. decis. 390. part. 1.
 diuers. num. 2. & 3. Abb. in c. cum super num. 14. &
 num. 19. & ibi Can. de caus. poss. & propriet. Li-
 citum † est spoliatori opponere ad tollen-
 dam probationem possessionis, c. cum ad se-
 dem & ibi gloss. in verb. testes hoc tit. & Can. vi-
 delicet de defectu conditionis, sub qua spo-
 liato tradita fuit possessio, c. o' in el. 1. & ibi
 gloss. in verb. traditam & Can. h. c. tit. Casan. decis.
 6. num. 6. & 7. eod. Secundo quod eo tempore
 quo spoliatus possessionem beneficij in-
 traui, alius, per cuius obitum dixit se idem
 beneficium impetrauisse, & possessionem
 habuisse, tunc adhuc vixit, illudque benefi-
 cium tenuit, & possedit, c. cum ad sedem in pr.
 ibi qua vtraque pars duceret proponenda & c. hoc
 tit. c. cum ecclesia c. cum super de caus. poss. & prop.
 Rot. decis. 21. hoc tit. in nou. quia impossibile est

duos eandem rem in solidum possidere: e-
 cet causam §. fin. de probat. c. inter dilectos de fid. in-
 firmum. l. duo ff. de precario l. 3. §. ex contr. ff. de
 acq. poss. item quod possessionem amittit
 culpa & negligentia vel facto suo, aut ex
 contractu perfecto, Socin. sen. in l. rem qua no-
 bu n. 8. ff. de acquir. poss. & ibi DD. Pan. in c. cum
 ad sedem sub num. 28. hoc tit. & ibi Can. Capu-
 taq. decis. 173 part. 3. dummodo non sint pes-
 sonæ, quibus subueniri solet remedio resti-
 tutionis in integrum ut sunt minor, abtens,
 ecclesia, Socin. sen. in d. l. rem qua nobis nu. 9. ff. de
 acquir. poss. & ibi DD. Pan. in c. accedens n. 19.
 & ibi Can. ut lit non contest. ideo ecclesia est
 reintegranda, ad possessionem etiam si ab ea
 ceciderit facto sui rectoris, Caputaq. decis.
 170. & decis. 181 part. 3. Greg. xv. decis. 117. imo
 ecclesiæ competit manutentio, non obstant
 re quod Prælati se habuerit pro spoliato,
 Card. Seraph. decis. 1417. num. 3. faciunt notata
 per Bald. in l. 1. §. si vir uxori ff. de acq. poss. Ter-
 tio quod possessio spoliati sit † instrumen-
 talis, quæ nullius est momenti, alio reperto
 in possessione, Rot. diuers. decis. 324. num. 2. &
 390. n. 2. part. 1. l. 1. & ibi gl. fi. C. de donat. l. qua-
 dam ff. de rei vendic. quoad effectus manutentionis,
 & restitutionis, l. quamuis 1. §. si condu-
 ctor ff. de a. q. poss. §. Put. decis. 62. lib. 2. Greg. xv.
 decis. 6. & decis. 29. n. 7. & decis. 69. & decis. 268.
 etiam docto de possessione tertij, Bart. in l.
 1. §. fin. num. 19. ff. uti possid. Greg. xv. decis. 14. nu.
 3. & seqq. Socin. sen. in l. 2. num. 6. & seqq. ff. de ex-
 cept. rei iud. Mohed. decis. 20. hoc tit. aut de sola
 tertij detentatione, Mohed. decis. 70. de resti-
 tutione. Greg. xv. decis. 138. num. 1. & 5. & decis.
 268. & ibi annot. late quia est exclusiua inter-
 tionis aduersarij. l. fin. C. de rei vend. Bart. in l.
 2. n. 1. ff. de except. rei iud. tum quia reo & pos-
 sessori, licitum est se & suam possessionem
 tueri, allegando ius tertij, Alex. in l. fin. sub nu.
 23. vers. additionalis etiam vnum Paul. de Cast. C.
 de iudic.

de edict. D. Ad toll. Caputa q. decis. 133 part. 3. Me-
noch. de adpisc. remed. 4. num. 595. Greg. xv. decis.
415. & ibi annot. ponit. 4. limit. ad reg. quod de iu-
re 3. dari non potest. & iustagatur solum stante
tunc temporis possessionis vacantia, Rot.
decis. 62. num. 1. part. 2. diuers. l. si ex stipulatione
cum l. seq. l. quod meo §. si venditorem in fine & §.
seq. l. fund. l. pradia ff. de acquir. possess. Greg. xv.
decis. 171. dummodo instrumenta datæ pos-
sessionis sint in forma probanti: Rot. decis.
240. ante num. 6. part. 2. Iustit. de emp. & vend.
in princ. vers. is autem l. contrarium ff. de pign. &
hypoth. & tunc est restituibilis, etiam si non
constet de continuatione per viginti annos
& ultra, quia possessio semel probata, præ-
sumitur continuata, usque ad tempus spo-
liationis: & aduersarius tenetur probare,
quod agens ex iusta causa, negligentia, vel
culpa ceciderit possessione, c. licet causam §.
fin. de prob. Socin. sen. in l. rem qua nobis in 7. qua-
stion. principali ff. de acquir. possess. Pan. in d. c. cum
ad sedem num. 17. Achil. decis. 6. hoc tit. Inter-
dum ꝑ possessio instrumentalis posterior
est in consideratione, quando est cum de-
creto iudicis, & prior realis patitur defectus,
quia est conditionalis, aut quia non constat
de tutela, vel mandato eius, qui realem cœ-
pit, Rot. decis. 320. & decis. 325. part. 1. diu. l. vxor
& l. seq. & l. non ignoratur C. de iis qui accus. non
poss. l. 1. §. per procuratorem & ibi gl. l. possessio &
§. si possessio ff. de acq. poss. & ibi DD. Crau. cons. 5.
n. 26. Rot. diu. decis. 324. n. 1. & 2. decis. 325. &
decis. 802. sub num. 8. part. 1. aut furioso, qui
sanæ mentis existimabatur, tradita sit, l. quod
meo §. si furioso ff. de acq. poss. vel est infesta
ex decreto irritante: Clem. 1. de concess. prag. c.
si eo tempore de elect. in 6. Rot. decis. 3. hoc tit. in
nou. & decis. 2. & xi. eod. in ant. Cresc. decis. 4. nu-
mer. 5. & 6. de priuileg. vnde semper instru-
mentalibus possessio prouisi Apostolici, præ-
fertur reali possessioni intrusi in beneficio

vacante in curia: Crescent. decis. 1. in fine de caus.
possess. & prop. iuribus proxime allegatis, quia pos-
sessio non tantum corporis sed etiam iuris
est, l. possessio ff. de acq. poss. Quarto potest op-
ponere exceptionem, quæ concludat defe-
ctum possessionis, videlicet, quod iure fa-
miliaritatis ingressus sit possessionem, l. qui
iure familiaritatis ff. de acq. poss. Ang. Perus. in l.
assiduus post princ. vers. in textu ibi mulier possidet
C. qui pot. in pig. hab. Greg. xv. decis. 572. num. 4.
& seqq. & ibi annot. vel clandestino ignoran-
te domino, c. olim causam hoc tit. quod ami-
cus receperit possessionem beneficii sine
mandato, Rot. decis. 9. hoc tit. in nou. c. cum ve-
nisset hoc tit. aut quod timore excommunica-
tionis latæ paruit mandatis, quia dicitur pa-
ti, non facere, c. olim 3. hoc tit. Quinto potest
opponere de omni delicto, quod repellit
ipso iure à potestate possidendi, c. quo iure &
ibi Gemm. numer. 133. dist. Cassad. decis. 1. de Si-
mon. Sexto potest excipere de incapacitate
possidentis, Pan. late in c. ex parte sub num. 19.
& c. sic quadam sunt possedibilia & num. seqq. hoc
tit. vt quia possidet spiritualia, c. causam qua
de rescript. Monachus ꝑ proprio nomine
non possidet, sed nomine monasterij, si spo-
lietur prioratu, vel beneficio manuali ab ex-
traneo, potest agere remedio recuperandæ,
secus si spoliatur à suo abbate: c. cum ad mo-
nasterium §. tales de statu monach. c. nemini §.
administratio sess. 25. Pan. in c. ex parte num. 21.
hoc tit. Rot. decis. 1. eod. in antiq. quia reuocatio
ad claustrum, fit per solum abbatem, non
obstante triennali pacifica possessione, Rot.
decis. 7. 9. n. 7. part. 1. diuers. Mohed. decis. 10. de
caus. p. s. & propriet. c. cum deputati de iud. et-
iam si Abbas & Conuentus simul contule-
rint, c. nullam 18. quest. 2. cap. cum ad monaste-
rium §. tales & ibi Pan. c. 2. n. 9. de stat. Monach.
& omnes monachi totumque capitulum
contradicerent, Fr anc. in c. cum singula num. 5.

in sine de prob. in 6. c. si religiosus in princ. & §. fin. de elect. in 6. & Abbas nunquam vltus fuit-
 set potestate amouendi, Pan. in cap. ad nostram
 num. xi. de confirm. vt il. vel inutil. & ibi Can. nisi
 arguatur malitia, aut odium abbatis, Zab.
 in clem. 1. §. promissa num. 4. in sine vers. ego puto
 de suppl. neglig. pral. & ibi Imol. sub numer. 44.
 & Can. Franc. post gloss. in c. cum singula num. 5.
 de prob. in 6. quæ præsumuntur quando spo-
 liantur prioratibus ab abbate pendente acu-
 culatione vel inquisitione, quam promo-
 uent contra abbatem, c. olim & ibi Fel. post pr.
 de accus. & Can. communiter Rot. de is. 23. hoc tit.
 7 in antiq. Deiectio † & amissio possessionis
 non probatur ex sola sustentatione litis, Ca-
 sar. d. decis. 4. hoc tit. l. vim facit & l. seqq. in fin. ff.
 de vi & vi arm. nisi sit adminiculata, Rot. decis.
 493. part. 1. diuers. Caesar. d. decis. 4. l. 1. §. hoc in-
 terdictum §. deiecitur §. si quis tamen in sine &
 seqq. ff. de vi & vi arm. sed per testes, confesio-
 nem aduersarij, rei euidentiam, ac instru-
 menta, c. cum ad sedem §. fin hoc tit. Antea ha-
 bitæ possessionis amissio est probanda, is e-
 nim qui neque animo neque corpore possi-
 debat, ingredi autem & incipere possidere
 prohibeatur, deiectus non videtur, l. cum qui
 ff. de vi & vi arm. l. non videtur rem ff. de reg. iur.
 l. idem est §. vti frui ff. de vi & vi arm. Si quis vi
 me deiecerit, meos autem non deiecerit,
 non possum hoc interdicto experiri, quia
 per eos retineo possessionem, qui vi deie-
 cti non sunt, nisi eos retinuerit, & vixerit,
 aut eis imperauerit, desinunt enim possidere,
 eum ferunt ab alio possidereantur. l. 1. §. non alij
 ff. de vi & vi arm. & ibi gloss. in verbo retineo &
 DD. Similiter ex sola coloni vel inquilini re-
 cognitione alterius in dominum. & posses-
 sionem, dominio non datur, quia ex sola re-
 cognitione, dominus non priuatim sua pos-
 sessione, sed necessitas est totalis coloni, &
 inquilini expulsi, nec sufficit in prædij tu-

stico expulsio colonorum de domo, si non
 expellantur etiam de fundo, quia capta pos-
 sessione partis intelligitur capta possessio
 totius prædij, si totum erat vacuum, secus si
 colonus remansit in area vel in fundo, l. pe-
 regr. §. quibus ff. de acq. possess. & ibi gl. in verb. in-
 gressus & DD. Benint. decis. 93. Eadem ratione
 non datur priori possessori, quamuis alius
 saltus hybernos, vel astiuos, proposito pos-
 sidendi fuerit ingressus, quam diu prior pos-
 sessionem ab alio occupatam ignorat, quia
 non debet ignorantia tolli possessio, quæ to-
 lo animo retinetur, l. qui saltus ff. de acq. possess.
 & ibi gl. fin. Speciale est, quod † spoliatus pro
 possessore habeatur contra spoliatæ, quo-
 ad res, damna, fructus, sed non quantum ad
 usucapionem & interdicta, quæ possessori-
 bus tantum competunt, h. si quis vi & ibi gloss.
 1. & DD. ff. de acq. poss. Spoliatus a iudice, non
 † potest petere restitutionem, l. iuste possidet 9
 ff. de acq. possess. c. presentium & ibi gloss. fin. in sine 7.
 quest. 1. Bald. in l. fin. in 1. notab. C. vnde vi Fel. in
 c. dilectus el. 1. n. 1. de rescri. ponens tres fall. & Can.
 c. cum remisset hoc tit. nisi dolus eius argui pos-
 sit, c. hoc etiam 2. quest. 6. gloss. fin. in fin. in d.
 c. presentium 7. quest. 1. aut nulliter processerit
 c. ex insinuatione de procur. & ibi Butr. & Can. Fel.
 in d. c. dilectus 1. subn. 1. vers. secundo fallit de re-
 script. Barr. in d. l. iuste possidet Caputaq. decis. 186.
 part. 3. quibus casibus auctoritas iudicis non
 sufficit pro expulsionem, iuxta not. per Angel. in
 l. qui vniuersas §. item cum prator. in sine ff. de
 acq. ir. possess. quia id verum est, quando iu-
 dex recte & recte procedit, cum non inten-
 dit possessorem ex t. iudicialiter expellere,
 Sarren in reg. de annali quest. 45. numer. 3. & 4.
 mise. Socra. in cap. quoniam numer. 152. circa
 med. vlt. non comest. & c. Greg. xv. decis. 69. nu-
 mer. 2. & decis. 105. & decis. 209. Rot. diuers. de-
 cis. 802. numer. 6. 7. & seqq. part. 1. cap. conquere-
 reme hoc titul. imo possessio capta vigore
 tenentis

sententiæ nullæ est expulsiva, & violenta, & pro ea competit interdictum unde vi, Rip. in l. naturaliter §. nihil commune numer. 59. ff. de acquir. possess. 20. in summ. C. unde vi sub numer. 4. Menoch. de recup. remed. §. numer. 19. & seqq. Greg. xv. decis. 326. numer. 1. 2. & seqq. & ibi annot. & decis. 485. numer. 3. & seqq. Pro his quæ extra iudicium fiunt non præsumitur pro iudice & ideo si Prælatum præter figuram iudicij spoliat siue priuato, facièda est restitutio ac si peteretur à priuato, 7. quæst. 1. c. præsentium c. notum 2. quæst. 1. Spoliatus ¶ de titulo docere non debet, c. in litteris c. sape hoc tit. & ibi Can. & l. 1. §. cum qui vers. qui me vi & l. Fulinius ff. de vi & vi arm. Excipe 1. quia in ¶ causis beneficialibus, agens, ne detur vitiosus ingressus, c. 1. de eo qui mitt. in possess. caus. rei seruand. in 6. c. beneficium de reg. iur. in 6. debet probare se habuisse possessionem, ab illo qui auctoritatem habuit instituendi, & sic debet docere de titulo saltem colorato, Innoc. in c. in litteris hoc tit. num. 8. in fine Rot. de th. 2. & 5. cod. in antiq. & decis. 21. vers. præterea in beneficialibus in nou. Bellam. decis. 49. in princ. & decis. 50. in fine Greg. xv. decis. 100. numer. 4. & 7. & ibi annot. & quando agitur remedio, c. reuocanda 3. quæst. 1. Soc. Sen. in l. rem qua nobis numer. 17. ff. de acquir. possess. nisi spoliatus sit attentatum, Rot. decis. 2. hoc tit. in nou. Bellam. d. 49. in fine in rub. & ingr. tit. vt lit. pend. &c. quia plus offenditur, iudex cuius officium contemnitur, quam pars, & sufficit probare solum statum causæ, Cassid. dec. 3. hoc tit. c. ex process. de testib. Idem obtinet in quolibet causa spiritali, Rot. dec. 20. hoc tit. in antiq. Innoc. in c. constituus de sil. probat. sed gratia non est iustificanda, neque requiruntur bullæ, Cassid. dec. 5. hoc tit. Rot. dec. 214. sub num. 2. & num. 5. part. 1. diuers. Pan. in c. cum nostris nu. 23. & 24. de cons. prob. Si bullæ expeditæ exhibeantur, non est necesse probare narrati-

uam, aut verificare habilitates, Mohed. decis. 9. num. 2. de caus. possess. & propriet. Bald. in l. 2. & in l. 3. num. 27. & 28. C. de edict. diu. Ad. toll. Put. dec. 268. lib. 2. c. in litteris hoc tit. Hinc videmus in causis spiritalibus admitti exceptiones de non existentia tituli colorati, quando de eo probatur non per collationem, aut vnionem per superiorem factam; sed enunciationes instrumentorum priuatarum personarum, quæ per alias probationes tolli possunt, l. si alius in princ. vers. bellissime ff. quod vi aut clam. Rot. diuers. dec. 367. part. 1. & 12. dec. xi. hoc tit. in nou. Secundo ¶ iurisdictionibus contra ordinarium non datur restitutio, nisi docto de titulo colorato, Innoc. in c. bon. mem. el. 1. sub n. 5. de postul. pral. & ibi Can. Achil. dec. 5. hoc tit. Cast. in l. si de vi sub num. 15. vers. decimus ff. de iud. l. ius eius C. de prob. quia præsumitur precaria inferioris possessio, Bald. in l. 2. num. 33. vers. nono quaro C. de seruit. & acq. l. si quis liberum ff. de prob. l. improba l. nec ex vera C. de acquir. possess. contra alium qui non est ordinarius datur sine tituli coloratione, Achil. dec. 5. hoc tit. & dec. 20. de appell. in fin. Affl. & dec. 61. sub num. 39. & 40. & seqq. Tertio ¶ in ¶ his quæ non possunt haberi nisi ex concessione principis, l. 1. §. permittitur ff. de acq. quotid. & affl. Bellam. dec. 4331. Quarto quando ¶ est verisimilis præsumptio contra agentem possessorio recuperandæ, aut ius commune facit contra ipsum pro reo, c. ad decimas hoc tit. in 6. & ibi Franc. nu. 3. & 8. limitat. quibus modis Affl. dec. 361. num. 40. & seqq. Hinc infertur, quod possidenti duas parochiales ecclesias ultra tempus determinatum in extrauag. execrabilis de prob. quod inducit priuationem ipso iure, spoliato non datur restitutio, Rot. dec. 15. hoc tit. in antiq. Cap. Tholos. quæst. 465. Put. dec. 94. lib. 1. vel si alias apparet de non iure petentis restitutionem, Innoc. in c. constituus de sil. probat. & in c. significasti in prin. de

diuort. Rot. dec. 2. & 24. hoc tit. in antiq. videlicet de reservatione papali, c. si eo tempore de elect. in 6. Rot. dec. 2. in fine h. t. in antiq. etiam si spoliū sit attentatum, ne iudex petentem autorizet in delicto: Rot. dec. 13. hoc t. in antiq. c. constitutus de fil. presbyt. Si iura dicant obtinentem plura beneficia eis fore priuandum, spoliato dabitur possessorum recuperanda, in quantum vult consequi possessionem reuocabiliter, non vt perpetuo teneat, sed vt eligat vnum ex illis, c. referente de prob. Pan in c. ex parte sub n. 21. & c. quandoque ius resistit potesta. 15 si habendi sed non ipso iure hoc tit. Quinto in ¶ causa matrimoniali petens restitutionem coniugis, debet probare legitimam dispensationem vere, vel præsumptiue, & carnalē copulam, c. ex transmissa hoc t. & ibi gl. 1. & 2. & Can. c. dudum de conuers. coniug. nec sufficit sola traductio ad domum, c. ex parte M. hoc tit. quibus probatis ante causæ ingressum, vel post, restitutio est facienda, alias datur iusta causa appellandi: c. ex conquestione hoc tit. nisi excipiat de consanguinitate in gradu prohibito, de qua offeruntur probationes paritæ; quia tunc præstito per excipientem iuramento, de malitia, non fit restitutio, quoad thorum, sed quoad familiam, & reliqua, si probationes non sunt promptæ, fit plena restitutio: c. litteras hoc tit. aut nimia sæuitia viri, contra quam cautionibus non potest prouideri: d. c. litteras §. si. d. c. ex transmissa hoc tit. vel adulterio notorio commisso, post spoliationem, adulterium enim ante spoliationem commissum, non impedit restitutionem: c. significasti de diuort. & ibi Boick. num. 1. 2. & 8. ponit alios 13. casus impediētes restitutionem coniug. notorium autem dicitur per euidentiam rei aut confessionem factam in iure, c. intelleximus de adult. Sexto in ¶ his quæ communiter possideri non possunt, nisi certa specifica causa præcedente, quia tunc oportet quod

probetur illius causæ existentia saltem apparenter, Pan. in d. c. ex parte sub num. 19. vers. quædam sunt communiter & c. hoc tit.

Probatis possessione, & deiectione, spo- 17
 liatus ante ¶ omnia est restituendus, l. si quis ad se fundum C. ad l. Iuliam de vi pub. cap. 1. hoc tit. terectis exceptionibus dominij, siue proprietatis (nisi spoliato consentiente) d. c. l. hoc tit. abiurationis, siue renunciationis factæ post spoliationem, c. 2. Achil. decis. 25. & 12. hoc tit. quod ista renunciatio solum concernat, petitorium, quia renunciando beneficio, tenuat iuri, quod habet in illo, & sic proprietati, non autem possessioni, quam tunc non habuit; sed perdidit per spoliationem, c. 2. & ibi mol. n. 7. de restit. spol. & ibi Can. violentia enim expulsiua durat donec purgetur per dimissionem possessionis, Bal. in d. c. 2. n. 2. de rest. spol. & Can. c. super hoc de renunciat. non canonice institutionis, c. in litteris hoc tit. criminis, c. item cum quis hoc tit. etiam si spoliatus sit à iudice iuris ordine prætermisso, c. conquirente hoc tit. c. veniens & ibi Pan. n. 4. de fil. presbyt. Gail obs. 76 libr. 2. venim præsumitur pro iudice, c. presentium & ibi gl. si in fine 7. quæst. 1. c. notum 2. quæst. 1. c. dilectus d. 1. & ibi Felin. post Panor. in princ. de rescript. maxime in spiritualibus, in quibus nudus possessor potest per ordinarium molestari, nisi doceat, de proprietate, c. ordinarij de off. ord. in 6. gl. fin. in c. beneficium de reg. iur. in 6. & ibi Can. etenim sententia in causa beneficii non transit in rem iudicam respectu superioris, quo minus possit inquirere de iuribus partium, c. cum olim de dol. & contum. secus est in rebus prophanis, in quibus non tenetur quis tradere possessionem, nisi probanti proprietatem, l. 2. de probat. quia temporalia vacantia possunt occupari, §. sera & §. segg. Instit. de rerum diuisione c. ius natural. dist. 1. spiritualia vero licet vacantia non possunt occupari, sed

sed debent haberi à Vicario Christi, seu auctoritate canonis, Innoc. in c. cum causam in fin. 18 de prob. & ibi Can. Imo spoliator ꝑ super eadem re non potest audiri in petitorio, c. conquirente c. ex conquestione hoc tit. aut possessorio, Pan. in c. fin. n. 8 de ord. cogn. nisi spolio purgato, quæ purgatio fit per omnimodam cessionem litis, quoad possessionem, factam in actis, parte citata, à procuratore habente speciale mandatum, cum intimatione eiusdem personalis ipsi principali absentis, nec sufficeret intimatio facta procuratori generali, cum oblatione fructuum cæterarumque utilitatum, damnorum, expensarum, interesse, ac sumptuum litis, quæ si certa sint, realiter solui debent, si vero obscura necesse est ante omnia negotium liquidationis absolui, spoliato petente, c. grauis & c. pisanus & ibi not. hoc tit. Pan. in c. accedens el. 2. num. 5. vt lit. non contest. & c. & in c. fin. num. 4. de ord. cogn. Rip. in l. naturaliter §. nihil commune num. 5. ff. de acquir. possess. Rot. decis. 15. hoc tit. in nou. pol. ebre & plene Casar. decis. 3. & 5. hoc tit. quæ sunt repetite in 1. part. diuers. decis. 328. & decis. 352. & in 2. p. diuers. decis. 334. Gail. obs. 63. libro 2. vel potius sufficit depositum in euentum liquidationis, aut oblatio verbalis de eis soluendis; l. statu liber. rationem ff. de statu liber. l. si residuum C. de distr. pign. l. fundus ff. de rescript. vend. Bald. in l. vnica num. 4. C. ne liceat in vna eademque causa tertio prouoc. Moled. decis. 17. hoc tit. quod si plura hinc inde sint commissa spolia in eadem re, vltimum debet prius purgari, Pan. in c. fin. sub numer. xj. de ordine cognit. & Can. §. recuperanda insit. de interd. l. sed si vi ff. de vi & vi arm. Affl. decis. 403. nu. 18. Greg. xv. decis. 483. num. 12. & ibi annot. nisi primum spolium fuisset violentum, vel attentatum, quod prius purgandum est, Menoch. de recuper. remed. 1. num. 389. plures cumulus aut secundum spolium fuerit factum in-

continenti, l. qui possessionem ff. de vi & vi arm. Menoch. de recuper. remed. 1. num. 384. fast. causa 19. dubitatio 4. In ꝑ spolio violento super rebus abreptis vel inualis vel damno dato tempore impetus si non potuerit qui vim sustinuit quæ perdidit singula comprobare, taxatione à Iudice facta pro personarum & negotij qualitate sacramento æstimationem rerum quas perdidit manifestat, nec licet ei vltra taxationem à Iudice factam iurare & quod huiusmodi Iureiurando data fuerit declaratum Iudicem condemnare oportet, l. si quando C. vnde vi cap. fin. quod metus causa, quod Iuramentum hæredi spoliati aut contra hæredem spoliantis deferri non potest, Myns. obs. 12. cent. 4. las. in d. l. si quando nu. 37. & 43. & ibi DD. communiter. sed probato damno dato prius, Myns. obs. 100. cent. 4. l. 1. & 2. C. de sentent. qua sine cert. quant. prof. per sacros domesticos aut communiter accidentia & coniecturas, probabiliter & semiplene tunc deferretur hæredi iurandi conditio non ex d. l. si quando sed vt alias vbi semiplene probatum & deferri iure potest ex l. in bonæ fidei C. de reb. cred. & l. admonendiss. de iureiur. Iason. in d. l. si quando numer. 43. Myns. d. obs. 12. cent. 4. circa finem. Item in eo veniunt fructus ꝑ non soluum percepti, & consumpti, qui soluendi sunt in loco rei sitæ, in qua commissum est spolium; quia ex spolio iam obligatus est ad pœnam & soluit vt aliquid sibi acquirat, puta actionem super petitorio, non vt se exoneret, & ideo debet ire ad domum actoris etiam si sint diuersi fori, Bart. in l. item nulla num. 10. ff. de Constit. pecun. & ibi DD. Achil. decis. 19. hoc tit. sed & qui percipi potuissent à die deiectionis, c. grauis hoc tit. l. 1. §. quod autem ait vers. ex die ff. de vi & vi arm. l. si de possessor. C. vnde vi. quando facta fuit violentia personæ spoliata, vel eius familiæ existenti in pra-

in prædio, quia non sufficit quod spolians
 fregerit ostia, aut similia fecerit, quia pote-
 rat esse, quod domuserat vacua, l. i. §. i. ff. de
 vi & vi arm. Rot. decis. 10. hoc tit. in nou. & à die
 intrusionis in beneficio referuato, Caputaq.
 dec. 27. part. 2. Rot. dec. 4. hoc tit. in nou. l. domum
 l. certum C. de rei vendicat. §. si quis à non domino
 in fine Instit. de rei diuis. Idem iuris est in spolio
 attentato, quia est magis priuilegiatum. Rot.
 decis. 5. hoc tit. in nou. Rot. diuers. decis. 68. numer.
 3. part. 2. C. c. cupi causa & ibi gloss. fin. & Can. de
 21 offic. d. leg. In spolio non ꝑ violento veniunt
 percepti à die motæ litis, & antea percepti
 non veniunt, nisi probentur extare: Rot. decis.
 552. part. 1. diuers. Rot. Besign. decis. xj. hoc tit. Ca-
 putaq. d. decis. 27. & 28. part. 2. l. in interdicit. ff.
 de interdicit. vbi gloss. ponit. sex regulas affirmati-
 uas & negatiuas 4. à percipiendis vero excu-
 sant, causa aliqua rationabilis, vel color de-
 tinendi, quæ causent bonam fidem, Rot. de-
 cis. 4. hoc tit. & d. decis. 552. part. 1. diuers. §. si quis
 à non domino & ibi gloss. & DD. Instit. de rei. di-
 uis. l. si fundum & ibi gloss. & DD. C. de rei. vend.
 alias malæ fidei possessor sine titulo con-
 demnatur ad fructus, qui percipi potuerunt
 à petitore, si ei possideri licuisset, gloss. in cap.
 non liceat Papa 12. quæst. 2. in verbo & cum fru-
 ctibus l. si nauis §. fin. ff. de rei vendic. Pan. in c.
 grauis numer. 7. hoc tit. Rot. decis. 10. & 25. eodem
 in antiq. Put. decis. 373. libro 1. Defectiua litis
 renunciatio non inducit spolij purgatio-
 nem, Bald. in l. lite post numer. 1. C. de litig. Pro-
 batio de perceptis fructibus, sufficiens est, si
 testes dicant de perceptione, & solitum esse
 percipi in tanta quantitate; Achil. decisio. 22.
 hoc tit. l. licet certu el. l. excepto C. locati & ibi gloss.
 fin. Bald. in l. 1. numer. 22. C. de fructibus & lit. ex-
 pens. l. creditor C. de pign. act. c. grauis & ibi post
 gloss. Can. hoc tit. prædicta regula multas reci-
 2. 2 pit limitationes, nam multæ ꝑ possunt spo-
 liato opponi exceptiones primo ea quæ

concludat inhabilitatem personæ eius ad a-
 gendum, videlicet excommunicationis, &
 ex insinuatione & ibi gloss. in verbo aliud canonu-
 cum de procurat. & ibi Pan. præcipue si tempo-
 re collationis, & captæ possessionis fuerit
 excommunicatus, Put. decis. 68. lib. 3. cap. po-
 stulasti de cleris. excomm. de pos. & c. Rot. decis. 5.
 de sent. excomm. in antiq. Secundo, quæ ꝑ con-
 cludat manifeste, defectum proprietatis, &
 possessionis, in ipso spoliato, c. accepta c. olim
 el. 2. & c. soluite hoc tit. vt est exceptio, tu ante
 spoliationem renunciasti beneficio; & ex-
 cipiens cogitur probare renunciationem,
 eiusque qualitates, puta publicationem, Rot.
 decis. 130. part. 2. diuers. 17. quæst. 2. in summa &
 ibi gloss. in verbo refutauit c. si per hoc tit. quæ non
 præsumitur extriennali possessione resigna-
 tarij, hoc casu; quia regulariter excipiens
 tenetur probare suam exceptionem, &
 qualitates ad eam necessarias, Franc. in c. 1. in
 1. not. de rescript. & ibi Can. l. prima l. generaliter
 de except. & ibi vtrobiq. DD. ratio est, quia re-
 nunciatio ante spoliationem, de tempore,
 quo renunciatus possidebat concernit peti-
 torium & possessorium, videtur enim re-
 nunciasse proprietati, & possessioni, & sic
 non potuit spoliari, Imol. in c. 2. post gloss. num.
 7. de restit. spoliat. Bald. sub. num. 2. & Can. com-
 muniter. Exceptio adulterij notorij commis-
 si post spoliationem, c. intelleximus de adult.
 c. significasti de diuor. licet notorietas non sit
 super totali defectu ipsius iuris, cum prop-
 ter adulterium soluatur matrimonium, non
 in totum, sed tantum quoad cohabitatio-
 nem, c. 1. 32. quæst. 7. probata execrabilitas,
 Put. decis. 292. num. 1. libro 3. & decis. 94. libro 1.
 17. quæst. 2. in summa & ibi gloss. in verbo refu-
 tauit & Can. aut illegitimitas confessata, c.
 constitutus & ibi DD. de fil. presbyt. Mohed. decisio.
 9. sub. num. 2. de caus. possess. & prop. Tertio, ex-
 ceptio ꝑ inopia, quæ non excusat à resti-
 24 tutione

rione immobilium occupatorum, sed differt
 restitutionem fructuum perceptorum cæ-
 terarumque utilitatum, donec spoliator re-
 stituere possit, quod percepit de fructibus
 alienis, c. olim el. 2. hoc tit. & ibi Can. quia ina-
 nis est actio, quam inopia debitoris excludit,
 d. c. olim el. 2. l. nam is ff. de dolo. imo spoliator,
 post res conformes in possessorio latas, ad-
 mittitur ad c. Odoardus de solut. c. perue-
 nit de fideiuss. cessionem bonorum ad effe-
 ctum, ut agere possit petitorio, non parito
 quoad fructus, expensas, damna & sumptus
 litis, Mohed. decis. 1. & 2. de solut. Put. decis. 54.
 libro 1. l. 1. & ibi gloss. pen. C. de cess. bon. & ibi DD.
 facta expressa confessione debiti, Put. decis.
 312. libro 2. gloss. 2. in d. c. Odoardus l. pen. ff. de cess.
 bonor. nisi spoliium fuerit commissum cum
 dolo, Rot. decis. 22. hoc tit. in antiq. Cap. Tholos.
 quaest. 467. l. fin. §. si. ff. que in fraud. cred. fact. sunt
 & c. l. verum in princ. ff. pro socio. quia in debito,
 quod procedit ex delicto, seu quasi, non ha-
 bet locum cessio bonorum, l. quacunque C.
 de seru. fugit. l. 1. C. qui bon. ad possess. §. fin. Instit.
 25 de act. c. fin. de dol. & cont. Quarto, tertius ꝑ
 veniens ad causam, pro suo interesse potest
 agere petitorio, quia priuilegium possessio-
 nij recuperandæ est introductum in odium
 spoliantis, c. cum ad sedem hoc tit. c. fin. de ord.
 cognit. Clem. vnic. de caus. possess. & prop. Rot. de-
 cis. 3. eod. in nou. Felin. in c. veniens el. 2. numer. 11.
 de testib. & impedit purgationem spolij, glos.
 fin. in c. in literis hoc tit. & ibi Pan. num. 33. &
 Can. l. bona fides ff. de deposit. Myns. obs. 1. Cent. 2.
 præterquam in spolio attentato, c. bon. mem.
 & ibi Pan. num. 6. & 16. & seq. de appell. Corset.
 super reg. spoliatus in limit. 38. Rot. diuers. decis.
 274. num. 2. part. 1. Spoliatio quoque facta
 à tertio non repellit ab agendo, etiam quod
 sit facta à procuratore, quia non videtur ta-
 le mandatum habuisse à Domino, l. si procu-
 rator vers. Celsus ait. ff. de cond. indeb. l. vnica vers.
 Summa in Decretales.

si procurator ff. si quis in dic. non obtemp. Egid. de-
 cis 550. nisi Dominus ratum habuerit factū
 procuratoris, c. 1. in fin. vt lit. non contest. & ibi
 gloss. fin. & Can. l. 1. §. quoties ff. de vi & vi arm.
 Egid. diu. decis. 550 Lanell. de attent. part. 1. cap. 1.
 num. 47. & seqq. Gregor. xv. decis. 525. Ratiha-
 bitio enim mandato comparatur, l. fin. ff. ad
 macedon. & ibi gl. fin. c. ratihabitionem de reg. iur.
 in 6. etiam vbi speciale mandatum requiri-
 tur, l. quod si de speciali ff. de minorib. l. si quis mihi
 bona §. sed vtum vincto §. seq. ff. de acquir. vel o-
 mitt. hered. l. fin. C. ad macedon. & ibi Bald. Reli-
 quas ampliaciones & limitationes vide a-
 pud Ripam in d. §. nihil commune nu. 46.
 & seqq. & ibi Rom. num. 4. in fine & DD.
 communiter. Illud notandum est, quod ꝑ²⁶
 in beneficialibus, violenti tantum, & non
 omnes intrusi inueste, qui temeritate pro-
 pria occupare dignitates, personatus aut a-
 lia quæcunque ecclesiastica beneficia non
 verentur, eo ipso, ius si quod in taliter occu-
 patis, vel ad ea, ipsis competeat, amittunt,
 c. cum qui §. fin. de prab. in 6. & ibi gloss. in verbo
 violenti & Can. quæ postunt alijs conferri, Ri-
 pa in c. sepe num. 101. hoc tit. late Tiraquellus in l.
 si vnquam num. 335 & seq. in verbo reuertatur C.
 de reuoc. donat. licet ferenda sit super huiusmo-
 di violentia sententia declaratoria ante rea-
 lem executionem, & amotionem possessio-
 ris à sua possessione; c. cum secundum §. fin. de
 heret. in 6. c. licet episcopus de prab. in 6. Tiraquel-
 lus in d. l. si vnquam in verbo reuertatur n. 337. A-
 liud obtinet in rebus prophanis violentè
 occupatis, quia pœna legis, si quis in tantum,
 & l. meminert. C. vnde vi. incurritur per sen-
 tentiam, & non ipso iure. Rip. in c. sepe nu. 100.
 hoc tit. Menoch. in remed. 8. recuper. n. 50. & 65. &
 seq. & remed. 9. recuper. num. 35. & seqq.

Datur possessorium ꝑ hoc spoliato eius.²⁷
 que successor, l. 1. §. interdum hoc tit. ff. de vi &
 vi arm. c. significauerunt §. vnde & ibi gloss. in ver-
 bo ea

bo ea ratione de testib. Greg. xv. decis. 542. num. 2. & seqq. & ibi annot. contra illum, qui deiecit, vel mandauit, vel ratum habuit, vel dolo malo fecit, quo quis deijceretur, d. c. cum ad sedem §. fin. l. cum à te l. 3. §. cum procurator ff. de vi & vi arm. c. notum 2. quest. 1. Ripa in c. sepe num. 8. hoc tit. Greg. xv. decis. 42. num. 3. ac contra spolio consentiente, c. notum 2. quest. 1. & ibi gloss. fin. dicit aliquem tribus modis consentire spolio. & contra vniuersalem eius successorem, l. i. §. fin. l. 3. in princ. & §. fin. ff. de vi & vi arm. gloss. in d. c. significauerunt §. vnde in verbo ea ratione. quia de facinoribus defunctorum, de eo, quod ad hæredem peruenit actio datur, l. 3. in princ. ff. de vi & vi arm. non autem
 28 contra ¶ successorem in re, quia non omnis ad quem res peruenit, tenetur interdicto vnde vi, c. cum ad sedem de restit. spoliat. d. l. cum à te ff. de vi & vi arm. sed is tantum, qui scienter rem illam recepit à deicatore, c. sepe hoc tit. de æquitate canonica datur contra quemlibet possessorem, 3. quasi. 1. c. reintegranda 2. quest. 2. quasi per totum c. quia §. de iud. late Socin. sen. in l. rem qua nobis ff. de acquir. possess. Greg. xv. decis. 542. num. 3. & seqq. & ibi annot. Ripa. in d. c. sepe n. 9. vt dictum est supra in principio tituli.

De dolo & contumacia.

Titulus XIV.

S V M M A R I A.

- 1 Doli mali definitio.
- 2 Dolus fit, aut ex proposito, & tunc aut dat causam Contractui, aut incidit in contractum, aut fit re ipsa.
- 3 Dolus quando dat causam contractui bone fidei, ipso iure non tenet contractus, si velit deceptus, & statum est in finibus contractus, quod si traditio interuenierit, tunc traditionis effectus rescinditur per actionem de dolo.

- 4 Dolus alterius tertij non annullat contractum.
- 5 Dolus quando dat causam Contractui stricti iuris, tenet Contractus, sed decepto datur exceptio doli, & actio de dolo.
- 6 Excipe ab vtraque regula quando dolus interuenit in spiritualibus; qui non annullat actum neque de se potest excipi aut agi.
- 7 Dolus incidens in contractu bona fidei purgatur actione ex eo contractu, si incidat in Contractu stricti iuris, actio de dolo est necessaria.
- 8 Dolus quando in contractu interuenit re ipsa, & non ex proposito alterius, tenet Contractus sed si contrahens est minor, restituitur, si maior, & decipiatur vltra dimidium iusti pretij, agi deceptus, vt vel rescindatur contractus, vel vt suppleatur iustum pretium in contractibus bone fidei actione ex contractu.
- 9 In contractibus iuris actione de dolo.
- 10 De Dolo actio est mere personalis, arbitraria, subsidiaria.
- 11 Non datur quibusdam personis.
- 12 Debet moueri & terminari intra biennium continuum.
- 13 Doli exceptio ex parte opponentis est realis, ex parte altera cui opponitur personalis.
- 14 De Dolo auctoris exceptio doli, an obijciatur singulari successori.
- 15 Successor vniuersalis semper repellitur exceptione doli.
- 16 Contra patronum & parentem, & contra hæredes patroni vel patris, non opponitur exceptio doli à liberis & libertis.
- 17 Aduersus doli mali exceptionem non datur replicatio doli.
- 18 Dolus quando plures committunt, an quilibet de dolo teneatur.
- 19 Contumacia definitio.
- 20 Committitur multis modis, & quomodo contrahatur contumacia in non veniendo.
- 21 Non venientis contumaciter poena sunt diuersa in personis rei.